

Yttrande

2026-01-20

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm
kn.remissvar@regeringskansliet.se
KN2025/02178

Handläggare:
Jonas Allerup

Dnr: 2025-02985

Yttrande avseende Miljömålsberedningens betänkande Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, har granskat innehållet i Miljömålsberedningens betänkande Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030. I yttrandet har Formas valt att lyfta ett antal punkter som Formas anser vara extra viktiga utifrån betänkandet. I övrigt lämnar Formas inga kommentarer på betänkandet.

Sammanfattning

Formas synpunkter är:

- För att nå klimatmålen föreligger behov av samordnade och skärpta styrmedelspaket på nationell och EU-nivå. För att främja detta behövs fortsatta investeringar i forskning och innovation.
- Kompletterande åtgärder kan bidra till klimatmålen 2030, men osäkerheter kring effekten av bio-CCS och LULUCF innebär att försiktighetsprincipen bör tillämpas, när så är lämpligt, och fortsatta investeringar i forskning och innovation behövs för en effektiv och legitim klimatpolitik.
- Vi delar bedömningen att det Klimatpolitiska rådet bör erhålla ökade resurser och tillstyrker förslaget om förlängda förordnanden för Klimatpolitiska rådets ledamöter och tillsättningen av en valberedning.

Formas ställningstagande

Nedan tar Formas upp de kommentarer och inspel vi vill lyfta fram.

Kombination av styrmedel för effektiv klimatpolitik

Miljömålsberedningen, MMB, tar i kapitel 4.3.2. upp att det finns ett behov av en kombination av styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser och nå uppsatta klimatmål. Ytterligare och skärpta styrmedel som kompletterar varandra krävs både på nationell nivå och på EU-nivå. Forskning om klimatstyrning visar tydligt vikten av att införa styrmedelspaket och en kombination av styrmedel som både hanterar marknadsmisslyckanden och beaktar fördelningseffekter. Detta är

avgörande för att uppnå effektiv styrning och för att skapa legitimitet för den klimatpolitik som införs. Formas vill därför påtala betydelsen av fortsatta investeringar i forskning, innovation och utvärdering om klimatstyrning, styrmedel och styrmedelspaket.

Risker och behov av forskning kring kompletterande klimatåtgärder

Enligt Miljömålsberedningens förslag utökas möjligheten att nå klimatmålen till 2030 genom så kallade kompletterande åtgärder. Det klimatpolitiska ramverket pekar på tre exempel på kompletterande åtgärder som kan användas för nå klimatmålen till 2030: avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung, bio-CCS, ökat nettoupptag av växthusgaser i skog och mark, LULUCF, samt verifierade utsläppsminskningar utanför Sveriges gränser.

Det finns stora osäkerheter kring utvecklingen av negativa utsläppstekniker som till exempel bio-CCS. Formas har tidigare påpekat, i vårt remissvar, Yttrande avseende EU:s Klimatmål 2040 och industriell koldioxidförvaltning, KN2024/00503, att forskningen och utvecklingen av negativa utsläppstekniker är osäker och det finns risk för så kallade inlåsnings effekter som gör att andra utsläppsminskningsåtgärder hindras eller försenas. Det finns därmed en risk att mer kostnadseffektiva utsläppsminskningar blir försenade på grund av för ensidiga satsningar på negativa utsläppstekniker. Det finns också en tidsfaktor att ta hänsyn till då den återstående tiden till 2030 är knapp. En given fråga är därmed vilka negativa utsläppsminskningar med hjälp av bio-CCS som kan uppnås till 2030.

Det finns betydande osäkerheter i modellerna för hur upptag och utsläpp i skog och mark beräknas, både historiskt och i framtida scenarier. För LULUCF-sektorn så som markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, är osäkerheterna i nettoupptaget särskilt stora jämfört med andra sektorer i Sverige. Detta beror på svårigheter att uppskatta upptaget i mark med hög precision, men också på olika klimat- och väderrelaterade effekter samt hur avverkningsnivåerna i skogen kommer att utvecklas framöver. Dessa osäkerheter gör det svårt att fastställa den exakta klimateffekten.

Formas vill framhålla betydelsen av att klimatstyrningen utformas med hänsyn till de osäkerheter som finns och att försiktighetsprincipen tillämpas när vetenskaplig osäkerhet råder. Därför finns ett tydligt behov av forskning, innovation och utveckling inom klimatpolitiken, både för att ge beslutsfattare bästa möjliga vetenskapligt underbyggda beslutsunderlag och för att säkerställa att styrningen av klimatpolitiken är tillräcklig för att nå klimatmålen och för att utveckla metoder för uppföljning av klimatmålen. Att tillämpa försiktighetsprincipen vid osäkra omständigheter är avgörande för att undvika allvarliga eller irreversibla skador på miljö och klimat, och därmed även för samhället. Ett tillämpande av försiktighetsprincipen får dock inte hindra att beslut även behöver fattas vid osäkerhet. I ett läge av osäkerhet kan det vara lätt att hamna i en situation av ett icke-beslut. Det finns forskning om hur beslut under osäkerhet kan fattas, vilket Formas bland annat har visat i en systematisk forskningssammanställning: [Svenskt kommunalt avloppsvatten och dess påverkan på vattenlevande organismer - Formas](#).

Utökade resurser och förlängda förordnanden för Klimatpolitiska rådet

Formas delar bedömningen att Klimatpolitiska rådets kansli bör erhålla utökade resurser givet rådets uppdrag och dess möjligheter att bidra till en effektiv klimatpolitik och öka omfattningen av rådets utvärderingar. Det svenska kansliet är idag litet och har begränsade resurser jämfört med

många motsvarande internationella klimatråd och sekretariat. Formas ser därför positivt på att kansliet får utökade resurser för att bättre kunna fullgöra sitt uppdrag. Formas tillstyrker också förslaget att förordnandet av rådets ledamöter kan förlängas med ytterligare tre år samt att en valberedning tillsätts för val av nya ledamöter efter Finanspolitiska rådets modell.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Emma Gretzer, efter föredragning av forskningssekreterare Jonas Allerup.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför nammunderskrifter.

Emma Gretzer

Jonas Allerup